

UNIwersytet Medyczny IM. PIASTÓW ŚLĄSKICH WE WROCLAWIU

Katedra i Klinika Anestezjologii i Intensywnej Terapii

Kierownik: dr hab. n. med. Waldemar Goździk, prof. nadzw.

Wrocław 16 listopada 2021r.

OCENA

Rozprawy doktorskiej mgr Elżbiety Ostrowskiej pt: Analiza porównawcza skal TISS, NEMS, NAS do oceny obciążenia pracą pielęgniarek na Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii”.

Nie ulega wątpliwości, że wśród personelu medycznego Oddziałów Intensywnej Terapii (OIT) zawód pielęgniarki odgrywa wiodącą rolę. Bezpośrednia odpowiedzialność za życie pacjenta w skrajnie ciężkim stanie, zazwyczaj całkowicie zależnego od mechanicznych urządzeń podtrzymujących jego funkcje życiowe, to ogromne wyzwanie nadające pielęgniarsce OIT status specjalny. Zawód ten, oprócz obowiązkowej, perfekcyjnej znajomości złożonych procedur medycznych łączy się z wyjątkowym ryzykiem zawodowym, co obecnie w czasie pandemii, nabiera szczególnej wagi. Nic dziwnego, że we współczesnych systemach opieki zdrowotnej powinien być szczególnie wysoko ceniony, także w kategoriach zarobkowych. Takie czynniki jak obawa przed osobistym zagrożeniem, nawet potencjalnie śmiertelnym, czy wypalenie zawodowe związane z krytycznym obciążeniem obowiązkami i skrajną odpowiedzialnością – to wszystko stwarza niezwykle trudne wyzwanie egzystencjalne. W konsekwencji powstaje niedobór personelu pielęgniarskiego OIT, co nie jest tylko polskim problemem ale także globalnym. Dlatego ocena

---

przydatności wiarygodnych i powtarzalnych metod oceny obciążenia pracą personelu OIT czyli innymi słowy – w jakich warunkach pracować powinna pielęgniarka OIT - jest zadaniem niezwykle ważnym i aktualnym. Podjęła się tego mgr. Elżbieta Ostrowska w bardzo ambitnej i wartościowej rozprawie doktorskiej analizującej wykorzystanie trzech współczesnych systemów oceny obciążenia pracą personelu pielęgniarskiego OIT.

Pod względem formalnym praca mgr. Elżbiety Ostrowskiej ujęta została w formę liczącego 125 stron maszynopisu podzielonego na rozdziały typowe dla tego rodzaju opracowań. Wstęp do pracy ujęty został w szerszym wymiarze zawierając takie interesujące elementy jak organizacja pracy na OIT, charakterystyka pacjentów leczonych na OIT a także rola i zadania pielęgniarek OIT. Kolejne elementy rozprawy to cel i założenia pracy, materiał i metody oraz narzędzia badawcze. Doktorantka bardzo trafnie wybrała trzy aktualne kwestionariusze badawcze. Pierwszy to skala TISS, która w uproszczonej wersji TISS-28 służy także, w niektórych systemach opieki zdrowotnej, do szacowania kosztów leczenia na OIT i stąd jest bardzo popularna w Polsce. Druga skala NEMS jest uproszczeniem skali TISS, pozwalającym na ocenę zaangażowania personelu w proces leczenia na podstawie 9 interwencji terapeutycznych. Jest przez to łatwiejsza w powszechnym wykorzystaniu. Trzecia skala NAS jest bardziej precyzyjna ale też bardziej złożona, najczęściej wykorzystywana w celach badawczych.

Analizą objęto 111 pacjentów, których charakterystyka została poddana dokładnej ocenie statystycznej. Obszerne wyniki uzyskane z tej analizy są bardzo interesujące, oryginalne a czasami wręcz unikalne. Wiele z nich ma bardzo istotne znaczenie praktyczne jak choćby zestawienia szacunkowej obsady pielęgniarskiej na stanowiskach OIT według różnych skal i w różnych populacjach pacjentów. Bardzo cenne poznawczo jest odkrycie, że użyte w tej analizie narzędzia, choć o podobnej strukturze, mają swoje odrębne właściwości dyskryminujące i mogą służyć do formułowania zróżnicowanych wniosków. Są

---

to bardzo interesujące, nowe informacje. Na przykład według skali TISS-28 obciążenie pracą rośnie bardziej u pacjentów chirurgicznych a według NAS i NEMS większe obciążenie jest w populacji pacjentów internistycznych. Płec stwarza także zróżnicowane zależności. Bardzo cenne jest udowodnienie, że obciążenie pracą rośnie u pacjentów septycznych a także w grupie tych, którzy zmarli. Łatwo stać obecnie stomulować praktyczny wniosek, oparty już o aktualne, naukowe wyniki badań doktorantki, że obsada pielęgniarska stanowisk intensywnej terapii na których leczeni są pacjenci z COVID-19 powinna zostać wzmocniona, bo są to pacjenci zarówno septyczni jak i o wysokiej śmiertelności.

Bardzo interesujące przedstawione zostało omówienie wyników, co nie jest zadaniem łatwym w tak szerokiej materii badawczej. Pracę kończą cztery precyzyjne wnioski, starannie dobrane i właściwie podsumowujące złożone wyniki badań. Często to właśnie po umiędłowieniu wyników badań i formułowania wniosków możemy najlepiej rozpoznać talent doktoranta do prowadzenia badań naukowych i opisywania ich wyników. Jest to jakby „papierek lakmusowy” predyspozycji do działalności naukowej. Z przyjemnością mogę stwierdzić, że takie uzdolnienia badawcze Pani mgr. Elżbieta Ostrowska w pełni reprezentuje.

Z obowiązku recenzenta chciałbym zwrócić uwagę, że konwencja rozprawy doktorskiej pozwala na obszernie przedstawienie tematu bardziej swobodne pod względem wymagań formalnych niż oficjalna publikacja. Jeśli jednak praca zostanie przedstawiona do zamieszczenia w międzynarodowym piśmiennictwie medycznym, na co moim zdaniem całkownie zasługuje, to będzie musiała spełniać surowe kryteria wymagań redakcyjnych, w tym na pewno uporządkowania i ujednolicenia bibliografii.

W mojej opinii rozprawa doktorska mgr. Elżbiety Ostrowskiej odpowiada w pełni wymaganiom stawianym rozprawom na stopień doktora w dziedzinie Nauk o Zdrowiu. W pracy tej zastosowane zostały nowoczesne metody

---

---

badawcze i wykorzystane różnorodne sposoby analizy wyników. Stanowi ona ważne osiągnięcie naukowe nie tylko w dziedzinie medyczno- poznawczej ale też w obszarze społecznym, jakim jest analiza wymiaru pracy i obciążenia zawodowego pielęgniarki na przykładzie intensywnej terapii.

Uważam, że rozprawa ta wyróżnia się wśród rozpraw doktorskich zarówno w dziedzinie Nauk o Zdrowiu jak i Nauk Medycznych i zasługuje na osobną nagrodę.

Mam dużą przyjemność i niewątpliwy zaszczyt przedstawić wniosek do Wysokiej Rady Dyscypliny Nauk o Zdrowiu o dopuszczenie mgr Elżbiety Ostrowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Z poważaniem

Prof. dr hab. Andrzej Kübler